

УДК 795.06

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-189-193-198

ЛОСІК Вікторія Георгіївна –  
викладач кафедри фізичного виховання та спорту  
Донбаської державної машинобудівної академії  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5081-215X>  
e-mail: viktorialoevskaya@gmail.com

## ВИХОВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ – ОСНОВНИЙ ФАКТОР ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗКУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

**Постановка та обґрунтування проблеми.** У сучасному суспільстві, в тому числі і в системі освіти, все більшої актуальності набуває проблема конкурентоспроможності фахівців. Конкурентоспроможність спеціаліста визначається його професіоналізмом, майстерністю. При цьому становлення професіонала зазвичай спирається на загальний психічний розвиток і здійснюється на його тлі.

Аналіз державних вимог до мінімуму змісту та рівня підготовленості випускника за фахом «фізична культура і спорт» показує, що вища школа зобов'язана виконувати соціальне замовлення на підготовку фахівців фізичної культури і спорту, здатних проектувати діяльність у професійній сфері, методично і психологічно готових до своєї майбутньої роботи, які розуміють значущість своєї професії.

У діяльності вчителя фізичної культури і тренера суб'єктивним критерієм професіоналізму є стійка професійна спрямованість, розуміння важливості професії, її цінностей, сукупність необхідних професійно-психологічних якостей особистості, позитивне ставлення до себе як професіонала, відсутність особистісних деформацій.

Професійна спрямованість є однією з важливих змістовних сторін особистості. У соціальній психології спрямованість розглядається як провідний структурний елемент, що визначає її цілеспрямованість, характер діяльності, орієнтацію в цінностях. Спрямованість особистості об'єднує соціальні за змістом якості, що визначають ставлення людини до навколишнього світу, до психологічної основи його поведінки: морально-етичних принципів, переконань, соціальних установок, та світогляду. Формами прояву спрямованості є потреби, мотиви, інтереси, ідеали, переконання і світогляд. Всі структурні компоненти спрямованості особистості тісно пов'язані між собою.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Спрямованість особистості в професійній підготовці пов'язана, перш за все, з пізнавальною діяльністю і проявляється в інтересах, установці, мотивації, потребі, ціннісних орієнтацій.

У визначенні змісту і структури професійної спрямованості можна виділити 3 групи, що характеризують її сутність: емоційно-ціннісне ставлення до професії, схильність займатися видами діяльності, що втілюють специфіку даного фаху; професійно значущі якості особистості педагога або компоненти педагогічних здібностей; рефлексивне управління розвитком учнів.

Професійна спрямованість фахівця з фізичної культури і спорту складається з двох домінуючих компонентів – педагогічного та спортивного.

Професійно-педагогічна спрямованість особистості фахівця з фізичної культури і спорту – ставлення до професійної діяльності вчителя фізичної культури і тренера, до її змісту; наявність пізнавальних схильностей і інтересів; наявність потреб та бажань проникнути в сутність педагогічних явищ і процесів; розуміння цілей і завдань професійної діяльності, наявність педагогічної установки і професійно-ціннісних педагогічних орієнтацій.

Під професійно-спортивною спрямованістю ми маємо на увазі прагнення особистості до підвищення спортивної майстерності і досягнення максимально високих спортивних результатів, що не виключає матеріального стимулювання або виграву цінних призів. Дана спрямованість часто є домінуючою в процесі навчання, а навчання у вузі розглядається як одне з «сприятливих умов» в досягненні мети.

**Мета статті** – дослідити теоретичні аспекти виховання фізичної культури особистості майбутніх спеціалістів фізичної культури та спорту.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Проблеми підвищення рівня фізичної культури набувають останнім часом

особливої актуальності. Це обумовлено перш за все її об'єктивною роллю в підвищенні якості життєдіяльності людини. Рівень розвитку фізичної культури, здоров'я, активне довголіття є найважливішими передумовами реалізації людського потенціалу і розглядаються сьогодні в ряду провідних критеріїв соціального прогресу. Актуальність теми дослідження пов'язана також з посиленням негативних тенденцій у структурі способу життя сучасної молоді, що мають негативні наслідки для здоров'я, як окремої особистості, так і суспільства в цілому. Помітно знижується рівень психофізичної культури, що пов'язано з різким зростанням інформаційних та емоційних навантажень, слабкою технологічною оснащеністю населення способами подолання стресових ситуацій. Про падіння рівня здоров'я суспільства свідчить зростання девіантних форм поведінки (алкоголь, наркотики), збільшення числа психопатологій, зниження загальних показників здоров'я людей. Іншою крайністю цієї проблеми є надмірне захоплення інструментальними спортивними показниками, абсолютизація тілесно-фізичних характеристик людини. В результаті формується одностороння особистість, нездатна до розкриття свого відпущеного природою потенціалу.

Погіршення здоров'я у різних груп населення, особливо у дітей і підлітків пов'язано з несприятливою екологічною ситуацією, комерціалізацією установ спорту, деформацією способу життя багатьох сімей, нерозвиненістю оздоровчих форм проведення дозвілля, низьким рівнем фізичної і психічної культури батьків, відсутністю системи безперервного фізичного виховання. У соціально-культурній і педагогічній площині причина ситуації, що склалася полягає в девальвації цінності фізичної культури, відсутності соціально значущого статусу фізичної складової іміджу людини. Соціально-педагогічний аналіз фізичної культури на соціальному та особистісному рівні свідчить про її значний потенціал у формуванні різнобічно розвинутої особистості. Однак в реальній практиці ці можливості використовуються не в повній мірі.

У період гуманізації та демократизації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах країни виникла нагальна необхідність в науковому обґрунтуванні та аналізі інноваційних підходів до фізкультурного виховання студентів.

Вивчення спеціальної науково-методичної літератури показує, що найактуальнішою проблемою професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту, є формування у студентів фізичної культури особистості.

Тому всі інновації у підготовці студентів повинні бути націлені, перш за все, на вирішення цього завдання. Однак, у більшості випадків, така націленість відсутня. В публікаціях немає достатньо чітких теоретичних обґрунтувань, теоретичних підходів, що, природно, викликає у читачів не розуміння і сумніви в можливості за допомогою таких інновацій досягти головної цілі-виховання у студентів фізичної культури особистості. У даній статті ми викладемо наші теоретичні позиції та результати багаторічних соціально-педагогічних досліджень цієї проблеми, які можуть бути використані при розробці інноваційних підходів в фізкультурному вихованні фахівців фізичної культури та спорту.

Спеціаліст з фізичної культури та спорту повинен бути особистістю, яка володіє організаторськими здібностями. Він є організатором процесу спортивної підготовки і саме завдяки цьому, він може проявити свої знання, досвід, навіть інтуїцію. Інакше як через організацію процесу, тобто через конкретні дії та вчинки, майбутній тренер зможе проявити свої особисті якості, які, безумовно сприяють результативності його праці.

До позитивних якостей відносять:

- доброту та уважність, комунікабельність;
- справедливість, чесність;
- принциповість, працьовитість, жертвність;
- професійну талановитість, широкий світогляд тощо.

Шкала цінностей особистості тренера в розумінні самих спортсменів постійно змінюється. Коли на початковому етапі тренувань молоді спортсмени найбільше цінують позитивне ставлення до себе, приємні манери, дотепність наставника, то з часом більшу ціну в очах спортсменів набувають професійні якості тренера, його організаційні здібності, інтелект тощо.

У житті особисті якості тренера зрідка проявляються в ізольованому, «стерильному» вигляді. Частіше – в сукупності й протиріччі з іншими проявами темпераменту, поведінки. При цьому, суттєве значення мають не лише позитивні, але й негативні якості і риси характеру. Наприклад, така риса як честолюбство, яка переважно трактується

негативно, у поєднанні з професіоналізмом є неабияким важливим професійним стимулом діяльності.

Особливості темпераменту майбутнього тренера не мають вирішального значення. Звичайно, бажаними є урівноваженість і емоційна стабільність, проте їх відсутність може компенсуватися іншими важливими рисами характеру і властивостями темпераменту.

Загальними ознаками професіоналізму є:

- володіння спеціальними знаннями про мету, зміст, об'єкт і засоби діяльності;

- володіння спеціальними вміннями здійснювати діяльність на всіх етапах підготовки спортсмена;

- спеціальні властивості особи і риси характеру, що дозволяють здійснювати діяльність і домагатися заданого результату.

Ефективність тренувального процесу залежить від економічного, соціального, організаційного, наукового, ситуаційного та інших факторів.

Основними критеріями роботи є:

- рівень спортивних досягнень;
- склад та стан груп.

Непрямим показником ефективності тренерської праці є також суспільне визнання, але воно може носити суб'єктивний характер і не завжди має об'єктивне підтвердження.

Спеціаліст з фізичної культури та спорту повинен бути готовий до вирішення комплексу задач – педагогічних, виховних, організаційно-управлінських, господарських тощо. На практичному рівні їх можна звести до таких обов'язків:

- комплектація навчальних груп;
- організація тренувального процесу;
- організація підготовки та участі в змаганнях;
- забезпечення комплексності виховання;
- організація матеріально-технічного забезпечення.

Процес виховання, в широкому розумінні цього слова, є по суті найголовнішою функцією фахівця фізичної культури та спорту й здійснюється специфічними засобами спорту. Огріхи виховання не тільки знижують цінність особи як людини, але й у спортивному значенні заважають розкрити її природний потенціал. І навпаки, успішно ведений виховний процес має вирішальний вплив на особу, незмірно підвищує і робить громадсько-значимим спортивний результат.

Предметом гордості і внутрішнього задоволення для майбутнього тренера є вихованці, які «зірок з неба не хапали», проте, зуміли суттєво вдосконалити себе у фізичному і моральному плані. З іншого боку, час активного заняття спортом, навіть якщо він не привів спортсмена до спортивних лаврів, може стати для конкретної особистості невичерпним джерелом наснаги і досягненням успіхів в іншій діяльності.

Доцільно зважити на те, що процес формування особи спортсмена є явищем тривалим і зрідка, йде паралельно в часі з процесом спортивного зростання. Омолодження спорту є причиною дуже раннього спортивного дозрівання, а загальнолюдське, громадянське змушнення може відбутися пізніше, за умови, що виховна робота не була витіснена з процесу підготовки спортсмена. Перехід індивідуума від видатного спортсмена до повноцінної, а тим більше зрілої особистості, є процесом складним і тривалим, але єдино правильним. Для майбутнього спеціаліста з фізичної культури та спорту найбільшу цінність має праця, вкладена у виховання і спортивну підготовку, та свій приклад в якості всебічно-розвинутої особистості, для якої фізична культура та спорт – сенс життя.

По-перше – процес формування інтересу і потреби в заняттях фізичною культурою, як основи діяльнісного компонента фізичної культури особистості, ми умовно поділяємо на 2 стадії: формуючу і реалізаційно-формуючу.

Перша стадія здійснюється в дитячих дошкільних установах, у школах і, безумовно, в сім'ї. Тут дитині і школяреві необхідно надавати можливість займатися різними видами спорту, системами фізичних вправ, різними видами рухової активності. Діти дошкільного віку та школярі повинні вибрати вид занять, найбільш відповідний їх вродженним, генетично визначеним психофізіологічним, морфологічним, конституціональним особливостям, типу нервової системи, характеру, темпераменту та особистісним якостям [3].

Друга фаза – реалізаційно-формуюча, яка здійснюється у вузах, у виробничих колективах, в організаціях, установах, в акціонерних товариствах, у фірмах і т. д. Парадигма повинна бути такою: не особистість для кимось придуманої або заданої фізкультури, а фізкультура – для особистості, для реалізації її мотивів, потреб та інтересів.

У центрі особистісних утворень, що

обумовлюють фізичну культуру, лежить активний інтерес до занять фізичною культурою. Тому необхідно науково обґрунтовано формувати цей інтерес [4]. Інтерес виникає в результаті внутрішньої мотивації (внутрішніх спонукань). У кожній практично здорової людини є природна потреба в рухах, в нових враженнях, в новій інформації.

Заняття фізкультурою в дитячих дошкільних установах, в школах починаються під тиском зовнішньої мотивації (обов'язкове відвідування занять). Але педагогам слід застосовувати такі засоби, методи і методики виховання мотивації, які б виховували внутрішню мотивацію до занять, що є психологічною основою інтересу [4].

Інтерес викликає активність, в результаті якої формуються звичка і потреба, та виникнення нових мотивів і інтересів, виховується активно-позитивне ставлення до занять і фізичної культури особистості. В мотивацію занять ми включаємо сенс занять, мотиви, цілі, інтереси і емоції. Сенс занять може бути суспільно і особистісно значущим; мотиви-зовнішніми і внутрішніми по відношенню до вихованця; цілі – перспективними і найближчими; інтереси – епізодичними і постійними; емоції – негативними і позитивними.

Активний, стійкий інтерес до фізичної культури виникає тоді, коли сенс занять носить особистісний характер, мотивами є внутрішні спонукання вихованця, цілі – найближчими, інтереси – постійними, емоції – позитивними. Інтерес формується з окремих, часом дуже короткочасних емоційних, цільових, результативних і особистісних компонентів.

Всі компоненти мотивації тісно взаємопов'язані між собою: реалізація мотиву може стати метою і навпаки – досягнення мети може стати мотивом; реалізація інтересу до якого-небудь виду спорту може стати метою і навпаки і т. д. При всьому цьому студенти і школярі відчувають емоції: позитивні чи негативні. Мотиви занять ми поділяємо на результативні, процесуальні, позначкові (або залікові), соціально значущі (бути здоровим, готовим до життя, праці та військової служби) і мотиви позитивного настрою. Будь-який мотив (крім уникнення неприємностей) може бути зовнішнім (це вимоги викладачів, батьків, деканатів) або внутрішнім по відношенню до студента. Щоб зовнішній мотив став внутрішнім необхідно застосовувати науково-обґрунтовані засоби, методи і методики виховання мотивації [4].

Зовнішня і внутрішня мотивації повинні існувати в діалектичній єдності. Заперечення ролі зовнішньої мотивації (тобто вимог викладачів, деканатів) не допустимо, особливо при відсутності матеріальної бази та умов для занять фізкультурою, які б задовольняли студентів.

Якщо говорити коротко, то внутрішні мотиви виникають тоді, коли заняття носять особистісний сенс, цілі ставляться доступні (найближчі), оцінка досягнень проводиться за зрушеннями в результатах, а не за їх абсолютними показниками, коли вихованці відчувають позитивні емоції при успішній реалізації мотивів і цілей, при взаєминах з викладачем, з товаришами по групі, при існуючих умовах занять.

У цих випадках виникають внутрішні результативні мотиви (бажання досягти певного результату в контрольних вправах, у змаганнях), процесуальні мотиви (подобається займатися, подобаються умови занять, подобається викладач, подобаються взаємини в групі, взаємини з викладачем і т. д.), виникають внутрішні залікові та відміткові мотиви, а також більш успішно реалізуються і виховуються соціально-значущі мотиви (бути здоровим, фізично підготовленим до життя, праці, військової служби).

В цілому, виникає активно-позитивне ставлення до фізичної культури, суспільні цінності фізичної культури стають особистісними цінностями наших вихованців, тобто у них виховується фізична культура особистості [6; 8]. В даний час виникла нагальна необхідність теоретично обґрунтувати значення рухового середовища, як фактора фізкультурного виховання студентів. Справа в тому, що певна частина управлінців і керівників (в тому числі на найвищому рівні) і безпосередньо педагогів фізичної культури, як і раніше відстоюють позиції стандартно-нормативного фізичного виховання, що існувало за радянської влади. Підсумки цієї системи сумні: за нашими даними лише 1-2% дорослого населення систематично займалися фізичною культурою [5].

Ми щодня бачимо це за кількістю бігаючих, стрибаючих в довжину і висоту, метаючих гранату, ядро і т.д. Цей експеримент явно не вдалий, тому на порядок денний поставлено спортивноорієнтоване фізичне виховання [2]. Дослідження показують, що це дійсно ефективний інноваційний підхід до фізкультурного виховання не тільки школярів, а й студентів.

У той же час певна частина вчених і педагогів показують, що головним компонентом фізкультурного виховання молоді є валеологічні знання [5]. Деякі дослідники надають важливе значення комп'ютеризації та інформаційним технологіям у фізичному вихованні та спорті. Безумовно, всі ці засоби виховання важливі. Але дослідження показали, що найважливіше значення у фізкультурному вихованні студентів має рухове середовище, що відповідає фізкультурноспортивним інтересам наших вихованців, тобто відповідна матеріальна база. Без неї будь-які валеологічні знання і інформаційно-комп'ютерні технології в переважній більшості випадків не зможуть вирішити проблему фізкультурного виховання, тобто проблему самостійних занять фізичною культурою.

І дійсно, сьогодні наукова думка відзначає необхідність принципово нового підходу до виховання молоді, як до найскладнішої проблеми світової спільноти. Особливо цікаві в цьому відношенні роботи медіапедагогів і медіакulturологів.

Згідно з нашими уявленнями фізична культура особистості включає в себе два основних компоненти: інтелектуальний [1] і діяльнісний. У цих напрямках і повинні здійснюватися педагогічні впливи. Інтелектуальний компонент-це, перш за все, валеологічні знання, а в основі діяльнісного компонента лежать засоби: види спорту, системи фізичних вправ та інші види рухової активності, які ми називаємо діяльнісними засобами фізкультурного виховання.

При цьому, на підставі проведених соціологічних досліджень, першорядне значення ми надаємо діяльнісному напрямку педагогічних впливів, вважаючи найважливішим завданням створення рухового середовища, відповідної фізкультурно-спортивним інтересам студентів.

Другим за значенням ми вважаємо інтелектуальний напрямок педагогічних впливів. А технологічний напрям (це головним чином інформаційно-комп'ютерні технології) має лише забезпечувати найбільшу ефективність перших двох напрямків. Фізкультурне виховання особистості ми розглядаємо, перш за все, на культурологічній основі, як процес розвитку індивідуальної культури особистості, становлення індивідуальної системи цінностей, на базі яких формуються життєві принципи кожної особистості, як «людини

культури», «творця себе і культури».

Невід'ємною умовою цього процесу ми вважаємо суб'єктивний руховий простір, як простір особистісного саморозвитку. Таким чином, рухове середовище є важливим фактором фізкультурного виховання. Разом з тим фізкультурне виховання і самовиховання ми розуміємо і як процес інтеграції знань, свідомості і підсвідомості особистості. На заняттях фізичною культурою у студентів відбувається постійний діалог між цими компонентами мотивації.

Результатом такого діалогу має стати суб'єкт фізкультурного виховання – особистість, яка буде носієм предметно практичної діяльності у вихованні, як джерело і результат активності, так як і мінливий соціум ставить індивідуальність при заняттях фізичною культурою і спортом в певні ситуації. В тому числі проблеми, від їх вирішення та адаптації залежить емоційний стан особистості.

Тому особистість студента розглядається нами і як суб'єкт ціннісно-емоційної основи фізкультурного виховання. Таким чином, фізкультурне виховання особистості – це змістовно-цінне і емоційно-чуттєве поняття і досліджується нами, як процес інтеграції знання, свідомості і підсвідомості (емоцій і почуття). Тому, воно представляється нами, як суб'єктний процес і має ціннісно-емоційні основи.

Отже, інтеграційна взаємодія знання, свідомості і підсвідомості є невід'ємною умовою успіху в фізкультурному вихованні студентів. З метою визначення необхідної пріоритетності у впливах на ці складові мотиваційної сфери студентів, було проведено анонімне анкетування [6]. Воно показало, що провідним компонентом в мотиваційній сфері студентів є емоційний компонент, тобто інтерес до певних видів спорту, видів рухової активності. Це означає, що емоційний компонент мотивації у них домінує над раціональним.

На питання «Чому ви крім навчальних занять не займаєтеся фізичною культурою самостійно?», більшість студентів (85% з 540 опитаних) відповіли: «немає умов». «Чому ви не займаєтеся доступними видами: бігом?», 92% студентів відповіли: «не подобається». Це означає, що підсвідомість, тобто негативні емоції при заняттях цими видами, перемагає в діалозі зі свідомістю студента про необхідність зміцнення свого здоров'я і валеологічними знаннями, і студент не стає суб'єктом головного компонента фізкультурного виховання – діяльнісного.

Слід враховувати також той факт, що сучасне виховне середовище насичене сильно діючими на емоційну сферу студентів інформаційно-технічними засобами.

Але, на жаль, за допомогою їх демонструються кінострічки, засновані на стрільбі, вибухах, сексі, вбивствах, жахах, різних злочинах, насильствах, що чинять негативний вплив на людину і сприяють деградації ціннісно-емоційних прагнень молоді. А навчальні заняття з фізичної культури в більшості випадків у вузах практично не зачіпають позитивну емоційно-чуттєву сферу студентів.

**Висновки та перспективи подальших розвідок напряму.** Таким чином, можна зробити висновки: потрібно, перш за все, створювати студентам умови (рухове середовище фізкультурного виховання) для свободи їх вибору, для задоволення їх емоційної потреби. Тільки в цьому випадку можливий успіх у фізкультурному вихованні студентів, у вихованні у них діяльнісного компонента фізичної культури, активного, творчого ставлення до свого фізичного вдосконалення.

#### СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Апанасенко Г. Л. Проблемы управления здоровьем человека // Наука в олимпийском спорте. 1999. Спец. выпуск. С. 56–60.
2. Белкин А. С. Компетентность. Профессионализм. Мастерство. Челябинск: Юж.-Урал. книж. изд-во, 2004. 176 с.
3. Воронін Д. Є. Здоров'язберігаюча компетентність студента в соціально-педагогічному аспекті // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2006. № 2. С. 25–28.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В.

Овчарук. К.: К.І.С., 2004. 112 с.

5. Національна доктрина розвитку освіти // Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. № 2. С. 9–22.

#### REFERENCES

1. Apanasenko, G. L. (1999). *Problemy upravlinnya okhoronoyu zdorov'ya lyudyny // Nauka v olimpiys'komu rytmi*. [Problems of human health management // Science in the Olympic smart].
2. Belkin, A. S. (2004). *Kompetentnist' Profesionalizm. Navychka*. [Competence. Professionalism. Skill]. Chelyabinsk.
3. Voronin, D. Is. (2006). *Zdorov'yazberihayucha kompetentnist' studenta v sotsial'no-pedahohichnomu aspekt*. [Health-preserving competence of the student in the socio-pedagogical aspect]. Kiev.
4. *Kompetentnisnyy pidkhhid u suchasniy osviti: svitovyy dosvid ta ukrayins'ki perspektivy: Biblioteka osviti'oyi polityky*. (2004). [Competence approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives: Library of educational policy]. Kiev.
5. *Natsional'na doktryna rozvytku osvity*. (2002). [National education development doctrine // Pedagogy and psychology of professional education]. Kiev.

#### ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

**ЛОСІК Вікторія Георгіївна** – викладач кафедри фізичного виховання та спорту Донбаської державної машинобудівної академії.

**Наукові інтереси:** теоретичні аспекти виховання фізичної культури особистості майбутніх спеціалістів фізичної культури та спорту.

#### INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

**LOSYSK Victoria Georgiyvna** – Teacher of the Department of Physical Education and Sports of the Donbass State Machine-Building Academy.

**Circle of scientific interests:** teoretychni aspekty vykhovannya fizychnoyi kul'tury osobystosti maybutnikh spetsialistiv fizychnoyi kul'tury ta sportu.

*Стаття надійшла до редакції 01.09.2020 р.*

УДК 37.013.42:316.614:379.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-189-198-203

**ОПАЛЬЧУК Богдан Віталійович** –

асистент кафедри соціальної роботи та реабілітації

Національного університету біоресурсів і природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4531-0486>

e-mail: bogdan\_opalchuk@ukr.net

#### ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОЗВІЛЛЄЗНАВСТВА ЯК ІНСТИТУТУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

**Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.** Для сучасного соціуму все більшої актуальності набувають питання педагогічного потенціалу

дозвіллєзнавства. З'являється необхідність звернення уваги на вивчення нових напрямів, спрямованих на розв'язання актуальних проблем дозвілля. Здійснюються спроби